

Anna Jornet Puig

Ventura, 2018-2021

429 fotografies Polaroid

protegides amb fundes de polièster transparent

Mesures variables

Ventura forma part d'un projecte més ampli anomenat també "Ventura" i integrat per dues peces més. Un taronger i C-3331/CA-8201. El projecte pren com a punt de partida el diari que va escriure el meu avi Ventura durant la Guerra Civil i els primers anys de la postguerra. De la seva relectura i de l'estret vincle afectiu neix la pulsio de fotografiar emmarcada en un intent de comprendre, en un gest d'apropament; cada peça constitueix, doncs, un procés articulat entorn d'un aspecte concret d'aquest diari. Si bé el projecte es planteja des de la transcendència de l'individual i el poder de l'afecte, Ventura se situa alhora en un context més ampli, el d'explorar què implica mirar enrere, tant des del procés de la memòria com des del procés històric, i proposar el fragment com a únic element possible resultant d'aquest gest.

Al començament no era capaç d'identificar la inquietud que em provocava la lectura del diari del meu avi. No obstant això, davant l'inexpressable, i atenent a les limitacions de la seva memòria, el seu cos, el cos que ho ha viscut i sentit tot, va esdevenir de manera natural l'únic referent possible al qual interpel·lar.

En aquest procés de fotografiar el seu cos es va fer evident d'on provenia aquella inquietud, precisament de la manca de referència al propi cos en el diari, del fet que el dolor corporal no s'expressés enlloc. Si és manifest que la guerra es pateix a través del cos, per què el cos i el dolor corporal s'escapen del contingut dels seus relats? Per què tampoc són presents en el relat del poder polític relatiu a la guerra?

La teòrica i assagista Elaine Scarry* (1985) distingeix el fet que el dolor corporal és difícilment compartible, i que assegura la seva inexpugnabilitat a través de la resistència al llenguatge (p. 4). Aquest fet no està exempt de conseqüències polítiques; allò que no pot ser expressat suporta la càrrega de la invisibilitat, almenys en termes relatius respecte al que sí que és manifestable. Si bé l'activitat principal d'una guerra — com ara la Guerra Civil — és ferir els cossos, l'essència de la seva pròpia estructura requereix que en el discurs polític que l'envolta aquest fet quedi eclipsat (Scarry, 1985, p. 64). En aquest sentit, múltiples estratègies verbals i convencions en l'ús del llenguatge contribueixen al desplaçament del cos humà del centre del discurs, la qual cosa provoca una dislocació en la percepció dels esdeveniments de guerra (Scarry, 1985, p. 67). Tanmateix, el diari del meu avi testimonia com, paradoxalment, l'ús d'aquestes estratègies i convencions s'adopta necessàriament en el seu espai intern com a estratègia de supervivència.

El dolor infligit al cos perpetua el record de la guerra fins al punt de condicionar el temps futur? Quina és, doncs, la relació entre cos i memòria? I de quina manera i amb quines finalitats el poder polític se serveix d'aquesta relació en un context de guerra? Una quotidianitat encarnada per la guerra podria ser definida com una quotidianitat de descivilització condicionada per la radical relació entre poder polític i cos, dolor corporal i l'efectivitat de la memòria que se'n deriva?

"El que el cos recorda és ben recordat" i, per obvi, aquest fet pot ser subestimat (Scarry, 1985, p. 109).

* Scarry, E. (1985). *The body in pain*. Oxford University Press.